

Gjestekommentar
- finansFinn Øystein
BerghHalvor
HoddevikJon
MjølhusAlexandra
MorrisEspen
SirnesTrym
Riksen

Rentenetto i nettet

Morten og Bestemor Skogmus overtalte Klatremus til å sette sine nøtter i banken. Der fikk han renter. Det må nettselskaper også ha for å investere i strømmettet.

Finans Halvor Hoddevik

Det er 140 selskaper, i tillegg til Statnett, som drifter anlegg for distribusjon av strøm. «Vi forbrukere må betale den kostnaden kabeldriften innebærer», slår kronikkforfatteren fast. Foto: Statnett

De fleste av oss tenker lite på nettselskapene inntil vi skjelvende tenner et stearinlys mens barna stormer inn og ber om ekstrabatteri til mobiltelefonen. Kanskje vi også tenker litt når Raymond Johansen demagogisk slår fast viktigheten av at Oslo kommune overtar Hafslunds nettvirksomhet, uten å forklare hvorfor det er viktig. Oftest tenker vi kanskje på nettselskapet når strømregningen skal betales, hvor en kryptisk «Nettleie» utgjør mer enn halvparten av fakturaen.

Å sende et ekstra elektron gjennom en eksisterende kabel koster lite. Det er ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt å ha to kraftkabler ved siden av hverandre. Nettvirksomhet er derfor monopolvirksomhet, og nettleien fastsettes av myndighetene. Nettleien reflekterer kostnaden forbundet med å drifte strømmettet i Norge,

inkludert kapitalkostnader, slik den fordeles ut til alle oss forbrukere. I tillegg til at eierne må ha en viss profitt utover driftskostnadene for å investere i kablene, må gjeldsrenter betales.

Vi snakker om 140 selskaper, i tillegg til Statnett, som drifter anlegg for distribusjon av strøm ut til hver og en av oss. Til sammen er verdien av anleggene om lag 85 milliarder kroner. Vi forbrukere må betale den kostnaden kabeldriften innebærer, inkludert avkastning på totalkapitalen - en rente. Renten defineres av NVE. Ett prosentpoeng reduksjon i renten betyr 850 millioner mindre i betalt avkastning til nettkapitalen - tre-fire prosent redusert nettleie.

Metoden for fastsettelse av NVE-rente er nå oppe til vurdering, som i 2012. Forrige gang ble rentenivået satt vesentlig opp. Det gamle regimet ga for lav avkastning til eierne. Nødvendige investeringer i strømmettet ble ikke gjennomført.

NVE har engasjert konsulenter for på ny å vurdere endringsbehovet. Jeg har sammenlignet de tre modellene (se figur). Modellene avhenger av forskjellige renter. Jeg har fremskrevet dem basert på de fremtidige renter som kapitalmarkedet i dag priser inn.

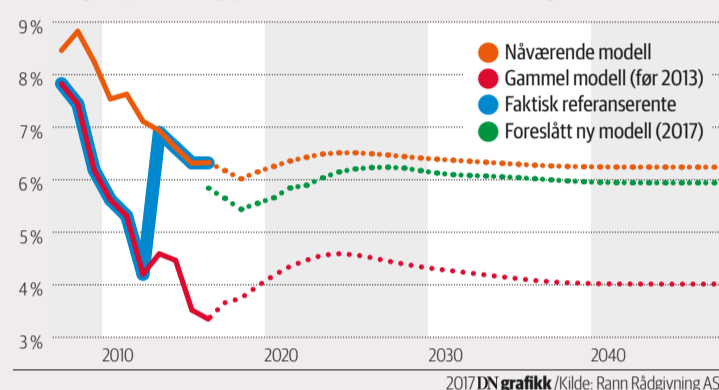
Den nye modellen ville for 2016 redusert NVE-renten med et halvt prosentpoeng. I fremtiden vil denne reduksjonen forventningsmessig først stige til 0,6 prosentpoeng i 2019/2020, for så å falle til 0,3 prosentpoeng på lang sikt.

På kort sikt reduseres avkastning til selskapenes totalkapital med nesten ti prosent, på lang sikt knappe fem prosent. Avkastning til eierne reduseres med elleve prosent i alle år. Kan Raymond Johansen ha betalt litt mye?

NVE-renten fastsettes på grunnlag av klassisk finansfaglig metode, hvor selskapets totalkapital forrentes med et

Monopolrentejustering

Metoden for fastsettelse av avkastning i norske kraftnettselskaper er oppe til vurdering. Fremskrivninger av forslag til justering peker mot lavere avkastning.

gjennomsnitt av egenkapital- og gjeldskostnaden. Konsulentene foreslår å redusere den antatt lange risikofrie realrenten med halvannet prosentpoeng, til én prosent, en voldsom reduksjon i egenkapitalavkastning.

Selv om nivået kanskje ikke kan kritiseres om vi ser hen til hvordan renten på globale realobligasjoner handles, fremstår det som lavt i en liten perifer valuta som kronen, hvor det er rimelig å anta at det ligger en risikopremie i rentenivået.

Konsulentene synes tilsynelatende reduksjonen er i overkant kraftig og foreslår å øke den antatte risikopremien utover realrenten som kapitalmarkedene krever for å tilby risikokapital.

Ambisiøst, så lenge vi knapt nok vet hva langsiktig gjennomsnittlig risikopremie er. Morkutvalget fant ikke grunnlag for å endre forventet global risikopremie på Oljefondet.

Kompensasjonen for selska-

penes gjeldskostnad foreslås endret til å være knyttet til en kort i stedet for en mellomlang rente. Dagens modell er en lissepassing til banker for å tilby dyre derivatløsninger til nettselskapene for tilpassing av gjeldens rentekostnader til NVE-rentens dynamikk.

Den nye modellen innretter NVE-renten til å være i tråd med selskapenes faktiske gjeldskostnad, i tillegg til at vi forbrukere i gjennomsnitt belastes en litt lavere nettleie.

Da Klatremus mistet sin gitar og tok ut nøttene for å kjøpe en ny, fikk han renter.

Eierne i norske nettselskaper må også ha en rimelig avkastning om vi skal ha en velfungerende, nasjonal nettbransje. Foreslått, ny modell tar avkastningen noe ned, men det fremstår ikke som urimelig.

Halvor Hoddevik, arbeidende styreleder i Rann as

Støre og radikal islamisme

Jonas Gahr Støre skriver om kampen mot terror i Dagens Næringsliv 10. juni. Jeg er enig i hans hovedpoeng, både at kampen mot terror krever en systematisk satsing på politi og beredskap, at vi må holde på den liberale rettsstaten og at vi må vokte oss vel for å gi vanlige, lovlige og fredelige muslimer skylden. Det finnes et oss og et dem, men skillet går ikke mellom muslimer og andre, men mellom de ekstreme, voldelige islamistene og oss andre, som tror på demokrati,

menneskerettigheter for frihet.

Men når Støre går så tungt inn i terrordebatten, synes jeg også han burde benyttet sjansen til å si noe om sine egne standpunkter fra bare noen få år tilbake.

I 2009 gikk Martin Kolberg ut og sa at radikal islamisme var en trussel. Svaret fra statsråd og stortingskandidat Jonas Gahr Støre var klart, men oppsiktsvekkende: «Radikal islam er ikke et problem i Norge i dag». Dette var mange år etter 11. september, etter bombeangrepet i London, etter Madrid.

Det kan virke som om Støre lot sitt ideologiske verdensbilde veie tyngre enn realitetene. Radikal og voldelig islamisme var en trussel da, og det er en trussel nå. Siden uttalelsen var

så oppsiktsvekkende, er det rart at Støre aldri har korrigert den i ettertid.

Torbjørn Røe Isaksen, AU-medlem i Høyre

Intet nytt under solen

Advokatene Oftebro og Lie synes i sitt innlegg i DN 8. juni å misforstå tariffavtalers betydning, sett opp mot reglene om ansattes oppsigelsesvern i arbeidsmiljøloven.

Høyesteretts dom i Nokas-saken som de viser til, bringer ikke noe nytt inn under solen. Dommen stadfester kun at arbeidsretten hadde kompetanse til å gjenopprette skaden

arbeidsgiver hadde påført de oppsagte ved arbeidsgivers eget tariffbrudd.

Når arbeidsretten konkluderte med at arbeidsgivers forståelse av tariffavtalen ikke var i overensstemmelse med det tariffpartene selv hadde avtalt, kunne ikke Høyesterett kommet til et annet resultat enn den gjorde.

Oftebro og Lie har muligens oversett at arbeidsmiljøloven er en minimumslov. I paragrafen 1-9 er det bestemt: «Loven kan ikke fravikes ved avtale til ugunst for arbeidstager ...». Den kan, som vi leser, imidlertid fravikes til gunst for arbeidstager. Tariffavtaler er bindende mellom avtalepartene, som er organisasjonene på henholdsvis

arbeidsgiver- og arbeidstagersiden. De ansatte nyter et avledet vern gjennom tariffavtalens ufravikelighet ved at den blir en del av arbeidsavtalen.

Det ville altså vært et tidsøde og prosessøkonomisk uforvarsomt om oppsigelsessaken som var reist for tingretten skulle fortsette. Begge parter har jo ansvar for å bringe tariffstridige forhold til opphør.

Rettslige skranker, enten i form av avtaleregulering eller lovregler, gjør det kanskje vanskelig å si opp ansatte. Når reglene som gjelder, ikke følges, blir det umulig. Det kalles det sterke oppsigelsesvernet.

Haakon Utne Kierulf, jurist